

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/1068/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3812213011
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3812213011.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľa V. B. P. s.r.o. so sídlom Q., U. 5, I.: XX XXX XXX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou A. B. s.r.o., so sídlom Q., U. 5, proti odporkyni V. Q., bytom R. nad M. XXX, zastúpenej JUDr. J. K., advokátom so sídlom C., J. B. X/A, za účasti vedľajšieho účastníka Združenie na ochranu občana spotrebiteľa W., I.: XX XXX XXX, M. legionárov 5, U., zastúpeného T. J. K., advokátom so sídlom C., Ul. J. B. X/A, o zaplatenie 3.836,69 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 20. augusta 2013, č.k. 11C/289/2012-113 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa proti odporkyni domáhal zaplatenia sumy 3836,69 eur s príslušenstvom z titulu nesplateného úveru. O náhrade trov konania rozhodol tak, že navrhovateľovi uložil povinnosť nahradiť odporkyni a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyni trovy konania vo výške 652,89 eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že medzi právnym predchodcom navrhovateľa, spoločnosťou GE Money a.s. ako veriteľom V. Q., odporkyňou bola uzavretá Zmluva o úvere a ďalších úverových produktoch dňa 23.01.2008. Na základe tejto zmluvy veriteľ poskytol odporkyni úver vo výške 110.000 Sk, ktorý sa zaviazala splácať v splátkach mesačne po 2.304 Sk. Odporkyňa splácala úver po splátkach, uhrádzala ho nepravidelne a po uzavretí Zmluvy o postúpení pohľadávok na navrhovateľa, t. j. od 28.05.2010 splácala dlh mesačne po 70 eur. Splátky uhrádzala aj po uzavretí Dohody o uznaní záväzku a splátkovom kalendári. Z článku 7., bod 3. jednoznačne vyplynulo, že veriteľ mohol realizovať úkon vo vzťahu k odporkyni, ktorá riadne a včas nesplácala dlh, a úver zosplatnil, čo vyplýva z platobnej histórie dňa 21.06.2009, čo v konaní sporné nebolo. V platobnej histórii je uvedené „Zrieknutie sa budúceho poplatku za vedenie účtu“, čo znamená zosplatnenie úveru. Vedľajší účastník vzniesol námietku premlčania. Súd prvého stupňa sa touto námietkou zo zákona musel zaoberať a dospel k záveru, že nárok navrhovateľa je premlčaný, nakoľko zosplatnenie úveru nastalo dňom 21.06.2009 a návrh na súd bol podaný dňa 23.07.2012, teda po trojročnej premlčacej dobe. Súd sa v ďalšom zaoberal aj platnosťou Zmluvy o úvere, ktorú neplatnosť namietal vedľajší účastník. Z obsahu Zmluvy o úvere vyplýva, že nie je v nej uvedená splatnosť úveru a ročná úroková sadzba, ktorá je uvedená v OP a v Sadzobníku poplatkov. V zmluva je podľa názoru súdu prvého stupňa nesprávne uvedená RPMN vo výške 15,65 %, nakoľko v nich nie sú uvedené všetky náklady spotrebiteľa, odporkyne spojené s úverom, lebo z platobnej histórie okrem iného vyplýva, že odporkyni bol stiahnutý poplatok vo výške 5.040 Sk, dňom pripísania úveru na jej účet. Keďže Zmluva o úvere neobsahuje všetky náležitosti zmluvy o úvere v § 4 ods.3 posledná veta z. č. 258/2001 Z. z., súd považoval zmluvu za zmluvu bez úroku a bez poplatkov. Tiež v zmluve nie je uvedená konečná splatnosť, čo si vyžaduje § 4 odst.2 z. č. 258/2001 Z. z.. Vo vzťahu k navrhovateľom uplatňovanej zmluvnej pokute súd pri rozhodovaní skúmal platnosť dojednania OP a Sadzobníka vo výške 20 % za omeškanie s platením úveru. Podľa názoru súdu, táto zmluvná pokuta vo výške 20 % za omeškanie so splatením úveru pre rozpor s dobrými

mravmi (§ 39 OZ), ako aj pre neprijateľnosť (§ 53 odst.4 písm. k/ OZ), absolútne neplatná. Súd je toho názoru, že aj úrok z omeškania vo výške 0,1 % denne z dlžnej čiastky, čo predstavuje 36,5 % ročne, je neprimerane vysoký, a rovnako v rozpore s dobrými mravmi, ako aj pre neprijateľnosť, súd považuje toto dojednanie za neplatné. Súd dospel na základe vyššie vyvođených skutočností k právnomu záveru, s prihliadnutím k výkladu priaznivejšieho pre spotrebiteľa (§ 54 odst.2 OZ), že Zmluva o úvere a ďalších úverových produktoch zo dňa 23.1.2008, o ktoré odvodzuje uplatnený nárok navrhovateľ, dosahuje značnú intenzitu nevyváženosti a výskytu neprijateľných podmienok, a preto ju považuje za absolútne neplatnú. Súd sa ďalej zaoberal aj platnosťou Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 15.5.2010. Dohodu o splátkovom kalendári a uznaní záväzku súd prvého stupňa považoval za neplatný úkon podľa § 3 odst.1 Občianskeho zákona, § 37 a § 39 cit. zákona, lebo ide o právny úkon v rozpore s dobrými mravmi, tiež je neplatný právny úkon aj podľa § 4 odst.8, § 8 odst.4 z. č. 250/2007 Z. z. - o ochrane spotrebiteľa. K námietke premlčania, ktorú podľa navrhovateľa nemohol vzniesť vedľajší účastník súd uvádza, že vedľajší účastník môže v občianskoprávnom konaní urobiť procesné vyhlásenie, písomné, ústne, ktoré majú oporu v hmotnom práve a preto mohol vedľajší účastník vnieť aj námietku premlčania.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Navrhol ho zmeniť tak, že jeho návrhu bude vyhovené. Uplatnil si náhradu trov konania vo výške 178,68 eur. Zastával názor, že odporkyňa po tom, čo sa oboznámila s obsahom Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, svojím podpisom svoj existujúci záväzok uznala a vyjadrila svoju vedomosť s premlčaním pohľadávky. K trovám právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka uviedol, že vedľajší účastník musí byť sám z podstaty svojej existencie schopný poskytnúť právnu pomoc v súdnom konaní, pričom združenie má možnosť podľa § 25 zák. č. 250/2007 Z.z. využívať aj podporu ministerstva. V tomto smere poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/26/2012. Citoval z dôvodovej správy k zák. č. 384/2008 Z.z., z ktorej vyvodil, že úmyslom zákonodarcu bolo umožniť kvalifikovanú ochranu spotrebiteľa na tento účel zriadeným subjektom, ktorý bude spôsobilý poskytnúť spotrebiteľovi kvalifikovanú pomoc. Poukázal na to, že združenie vstupuje do množstva konaní bez ohľadu na ich stav a vôľu odporcu, pričom pred oznámením o vstupe do konania nemá žiadnu vedomosť o prejednávacom prípade. Združenie opakuje procesné podania nadbytočne, bez uvedenia nových skutočností, týkajúcich sa predmetu sporu. K obdobnému záveru dospel i Krajský súd v Košiciach v rozhodnutí sp. zn. 6Co 141/2012 a Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co 91/2012. V zmysle uvedeného zastával názor, že trovy vedľajšieho účastníka nie sú trovami účelne vynaloženými na uplatňovanie alebo bránenie práva. Súd nepriznaním náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi neporušil právo na právnu pomoc a rovnosť účastníkov konaní podľa čl. 47 ods. 2, 3 Ústavy Slovenskej republiky, čo vyvodil o. i. z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/03. Vo veci nie je podľa názoru navrhovateľa možné aplikovať ani § 137 O.s.p., pretože združenie odporcu v konaní nezastupuje. Nevidel význam v právnom zastúpení vedľajšieho účastníka a zastával názor, že dochádza k nadbytočnému navyšovaniu trov konania a nehospodárnosti konania. Poukázal na iné rozhodnutia Krajských súdov v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Nitre, v Žiline.

Odporkyňa a vedľajší účastník v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdiť ako vecne správny. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania, ktorú špecifikoval. Uviedol, že navrhovateľom predložená Dohoda o uzavretí splátkového kalendára o uznaní záväzku je formulár, ktorý vopred pripravil dodávateľ pre spotrebiteľa, pričom spotrebiteľ nemal žiadnym spôsobom možnosť ovplyvniť jej obsah. Takto predformulovaná Dohoda obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a to predĺženie premlčacej doby formou uznania dlhu a rozhodcovskú doložku. Ich právny význam a dôsledky sú pre väčšinu spotrebiteľov neznámymi kategóriami. Ako neprijateľné sú obe zmluvné podmienky obsiahnuté vo formulári Dohody absolútne neplatné. Uzatvorenie Dohody je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, pretože pri uzatváraní Dohody neboli dodržané princípy dobromyseľnosti, čestnosti a navrhovateľom boli využité omyl a lešť v snahe dosiahnuť predĺženie premlčacej doby. Neprijateľnosť zmluvnej podmienky predĺženia premlčacej doby formou uznania dlhu odôvodnil vedľajší účastník tým, že predĺženie premlčacej doby umožňuje navrhovateľovi účelové kapitalizovanie pohľadávky nárastom príslušenstva v dôsledku plynutia času a následnú kvantifikáciu príslušenstva pohľadávky, ktorú už vo svojej žalobe označuje navrhovateľ ako súčasť uplatnenej istiny, čo prináša možnosť podstatného zvýšenia trov takéhoto súdneho konania. Spôsobuje, že drvivá väčšina priemerných spotrebiteľov už v čase uplatnenia pohľadávky na súde nedisponuje prvotnými dokumentmi

o uplatnenej pohľadávke a stráca tak teoreticky možnosť brániť sa napr. preukázaním splnenia resp. čiastočného splnenia dlhu, resp. poukazovaním na neprijateľné zmluvné podmienky a nekalé obchodné praktiky dodávateľa. Predĺženie premlčacej doby navrhovateľ odvodzuje od ust. § 558 Občianskeho zákonníka, čím chce získať výhodu právnej domnienky existencie dlhu v čase uznania a uľahčiť si tak pozíciu v súdnom spore tým, že nemusí preukazovať vznik dlhu a jeho výšku v čase uznania. Návrh na uzatvorenie formulára Dohody o uzatvorení splátkového kalendára a uznání záväzku nikdy nevychádza od spotrebiteľa napriek tomu, že navrhovateľ sa snaží tvrdiť opak. Konanie žalovaného spotrebiteľa je vždy iba reakciou na predchádzajúcu aktivitu zo strany inkasnej spoločnosti navrhovateľa, ktorá pod zámienkou uzavretia splátkového kalendára so spotrebiteľom predkladá spotrebiteľovi dohodu o uznání a splácaní dlhu, ktorej významu a zamýšľaným právnym dôsledkom oslovené osoby nerozumejú. Ochota prevažnej väčšiny dlžníkov podpisovať pracovníkom inkasných spoločností prakticky akékoľvek predložené listiny, vyplýva primárne zo záujmu dlžníkov uhradiť si svoje záväzky, často aj napriek ich objektívnej neschopnosti. Dohoda o uznání záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach je kombináciou jednostranných a dvojstranných právnych úkonov upravujúcich právne vzťahy, ktoré vyplývajú zo spotrebiteľskej zmluvy. Navrhovateľ má tendenciu prezentovať formulárovú Dohodu ako legitímny spôsob uznania dlhu a predĺženia premlčacej doby poukazujúc na inštitúty klasickej civilistiky uznania práva dlžníkom podľa § 110 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka resp. poukazujúc na uznanie dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka. Predĺženie premlčacej doby so spotrebiteľmi navrhovateľ nesporne dojednáva podľa ust. § 558 Občianskeho zákonníka, čo zodpovedá obsahu dojednania podľa formulára „Dohody“. Uznanie práva podľa § 110 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka a uznanie dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka sú však dva odlišné právne inštitúty, ktoré sú síce navonok podobné avšak svojím obsahom nie sú totožné. Poukázal na to, že navrhovateľ pri uzatváraní formulárovej dohody zjavne ignoruje a porušuje predpisy spotrebiteľského práva a pokiaľ sa aj pokúša za každú cenu dať svojmu protiprávnemu konaniu plášťik vo forme uznania práva resp. dohody o uznání dlhu, je to iba snaha o zahmlievanie skutočnej podstaty, pretože pod týmto plášťikom sa nachádzajú neprijateľné zmluvné podmienky a nekalé obchodné praktiky. Preukázateľná kumulácia nekalých obchodných praktík zo strany navrhovateľa (§ 7 Zákona o ochrane spotrebiteľa, § 8 ods. 1, 4 Zákona o ochrane spotrebiteľa, § 4 ods. 8 Zákona o ochrane spotrebiteľa, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), súčasne s neurčitou Dohodou je podľa vedľajšieho účastníka dôvodom na posúdenie uznania ako neplatného právneho úkonu (§ 39 Občianskeho zákonníka, § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka), v dôsledku čoho sa navrhovateľ v predmetnej veci nemôže dovolávať platnosti predloženej formulárovej Dohody a teda ani právnych účinkov s tým spojených a to ani s poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalovaného spotrebiteľa, pretože vychádzajú z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života odporuje požiadavka na podrobnú znalosť právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. K argumentácii navrhovateľa týkajúcej sa dôvodnosti priznanej náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi uviedol, že súd pri priznaní náhrady trov vedľajšiemu účastníkovi postupoval v súlade s legislatívou Európskej únie, judikatúrou Súdneho dvora EÚ, v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou, ustálenou súdnou praxou a slovenskou právnou teóriou. O dôvodnosti priznania náhrady trov odporkyne a vedľajšiemu účastníkovi svedčí aj novelizované znenie ust. § 137 OSP, ktoré bolo s účinnosťou od 01. 01. 2012 doplnené zákonom č. 332/2011 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi. V zmysle citovanej novely § 137 OSP trovami konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov vrátane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie ak je zástupcom advokát. Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 332/2011 Z. z. navrhovaná právna úprava má dopadať aj na ďalšie právnické osoby, ktoré sú v súlade s právnymi aktmi Európskej únie aktívne legitimované na kolektívnu ochranu zákonom chránených záujmov napr. vo sfére ochrany pred diskrimináciou, alebo vo sfére kolektívnej ochrany práv spotrebiteľa. V týchto prípadoch budú osobitnými predpismi napr. zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou, zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Účelnosť trov vynaložených na právnú pomoc možno vo všeobecnosti odvodiť z čl. 47 ods. 2 Ústavy SR. Ústavný rozmer práva účastníka na náhradu trov konania v úspešnom súdnom spore vyplýva z nálezov Ústavného súdu SR II ÚS 31/04, II ÚS 56/05, IV. ÚS 147/08, II ÚS 122/09. V súvislosti s trovami vedľajšieho účastníka poukázali na rozhodnutia Krajského súdu v Nitre, Žiline, Banskej Bystrici, Košiciach a v Prešove, ktorými chcel podporiť svoj názor týkajúci sa trov odporkyne a vedľajšieho účastníka.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v celom rozsahu bez nariadenia odvolacieho pojednávania /§ 212 ods. 1, § 214 ods. 2 O.s.p./ a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je treba zrušiť z nasledovných dôvodov:

V preskúmvanej veci sa navrhovateľ podaným návrhom domáhal proti odporkyni zaplataenia sumy 3836,69 eur s príslušenstvom a náhrady trov konania. Súd prvého stupňa v danej veci vydal platobný rozkaz dňa 26.10.2012, č. k. 11Ro/236/2012-25, ktorý doručil právnemu zástupcovi navrhovateľa a odporkyni. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že do konania vstúpil vedľajší účastník na strane odporcu - Združenie na ochranu občana spotrebiteľa W., so sídlom v U., F. XX, písomným oznámením doručeným súdu prvého stupňa dňa 11.10.2012 a požiadal o doručenie návrhu na začatie konania s prílohami. Súd prvého stupňa návrh na začatie konanie s prílohami a platobný rozkaz doručil vedľajšiemu účastníkovi dňa 09.11.2012, a zároveň oznámil navrhovateľovi a odporkyni vstup vedľajšieho účastníka do konania. Následne dňa 16.11.2012 bol súdu prvého stupňa doručený odpor proti platobnému rozkazu podaný vedľajším účastníkom. Súd prvého stupňa mal za to, že v dôsledku podaného odporu došlo k zrušeniu platobného rozkazu, preto vec prejednal na pojednávaní a rozhodol napadnutým rozsudkom.

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je /§ 93 ods. 1 O.s.p./. Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práva podľa osobitného predpisu /§ 93 ods. 2 O.s.p./. V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania. Koná však iba za seba. Aj jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností /§ 93 ods. 4 O.s.p./.

Podľa § 174 ods. 2 veta prvá O.s.p. ak čo len jeden z odporcov podá včas odpor s odôvodnením vo veci samej, zrušuje sa tým platobný rozkaz v plnom rozsahu a súd nariadi pojednávanie.

Otázka, či vedľajší účastník je oprávnený podať odpor proti platobnému rozkazu, už bola vyriešená vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR - napr. uznesenia z 21. októbra 2013, sp. zn.7 Cdo 135/2013, z 30. októbra 2013, sp. zn. 6 Cdo 357/2012, z 28. januára 2014, sp. zn. 4 Cdo209/2013 a z 9. júna 2014, sp. zn. 3 Cdo 314/2013, z 01.08.2014, sp. zn. 3MCdo/6/2014, a v zmysle nich sa ustálila aj súdna prax tak, že odpor proti platobnému rozkazu je riadny opravný prostriedok sui generis proti meritornému výroku platobného rozkazu, pričom na jeho podanie je z povahy veci subjektívne legítimovaný len odporca. Ustanovenie § 174 ods. 2 O.s.p. nemožno extenzívne vykladať v tom zmysle, že ak odporca nepodá odpor v zákonom stanovenej lehote, môže ho podať vedľajší účastník. Ani prípadný včasný súhlas odporcu na podanie odporu vedľajším účastníkom, nemôže preklenúť dikciu ustanovenia § 174 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorej je na podanie odporu subjektívne legítimovaný výlučne len odporca, teda nie vedľajší účastník. V danej veci vedľajší účastník podal odpor len sám za seba, nakoľko v čase podania odporu, odporkyňa nezastupoval.

Odvolací súd v preskúmvanej veci uzatvára, že Združenie na ochranu občana spotrebiteľa W., so sídlom v U., nebolo v danom prípade oprávnené podať odpor proti platobnému rozkazu, a to v zmysle vyššieuvedených právnych záveroch.

Keďže odporkyňa v danej veci odpor proti platobnému rozkazu nepodala a k zrušeniu platobného rozkazu mohlo dôjsť len vtedy, ak by odporkyňa podala včas odpor s odôvodnením vo veci samej, súd prvého stupňa nepostupoval správne, keď odporu podanému vedľajším účastníkom priznal účinky zrušenia platobného rozkazu a následne vec prejednal a rozhodol. Správne mal súd prvého stupňa postupovať tak, že odpor proti platobnému rozkazu podaný vedľajším účastníkom mal odmietnuť ako odpor podaný neoprávnenou osobou podľa § 174 ods. 3 písm. c/ O.s.p..

Vzhľadom na to, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, keď v dôsledku podaného odporu vedľajším účastníkom vydal napadnutý rozsudok, pre vydanie ktorého neexistovali dôvody, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h/ OSP zrušil.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.